

පුවත්පත් මණ්ඩල පනතට මොකද වෙන්වේ?

February 7, 2021 aithiya

මුද්ථිත මාධ්‍ය නියාමනයට පමණක් වන ශ්‍රී ලංකා පුවත්පත් මණ්ඩලය සහ එම නීතිය විද්‍යුත් සහ සමාජ මාධ්‍ය වලටද අදාළ වන පරිදි සංශෝධනය කිරීමට අමාත්‍ය මණ්ඩලය තීරණය කර තිබේ. මේ පිළිබඳ විවිධ ජරවේශයන් ඔස්සේ කතිකාවන් ගොඩනැගී ඇත. එහි එක් ජරවේශයක් වන්නේ මෙය භාෂණයේ සහ ජරකාශනයේ නිදහස සීමා කිරීමේ ක්රියාවලියක් බවයි. සියලු මාධ්‍ය සඳහා යම් නියාමනයක් අත්‍යවශ්ය බවටත් මෙය එහි වැදගත් පියවරක් බවටත් වන අදහස් ද ජරකාශ වී තිබේ.

මෙම ජරවේශයන් පිළිබඳ තුලනාත්මක විශ්ලේෂණයකදී පුවත්පත් මණ්ඩල පනත පිළිබඳ යම් අවබෝධයක් ලබා ගැනීම පළමුව අත්‍යවශ්ය වේ.

පුවත්පත් මණ්ඩල පනත යනු කුමක්ද?

ජාතික රාජ්‍ය සභාවේ 1973 අංක 05 දරණ පුවත්පත් මණ්ඩල පනතේ දැක්වෙන්නේ එය පුවත්පත්වලට අදාළ කැණු විධිමත් කිරීමට, ඒ සඳහා උපදෙස් ලබාදීමට පුවත්පත් මණ්ඩලයක් පත්කිරීමට, ඇතැම් කැණු පුවත්පත්වල පළ කිරීමට අදාළ වැරදි විමර්ශනය කිරීමේ අරමුණ සහිතව ගෙන එන ලද්දක් බවයි.

පනතේ 03 වන වගන්තියට අනුව පුවත්පත් මණ්ඩලයේ සමාජිකයන් හත්දෙනෙකි. එක් අයෙකු නිල බලයෙන් ඊට පත්වන ජරවෘත්ති අධ්‍යක්ෂවරයායි. සෙසු හය දෙනා ජනාධිපතිවරයා විසින් පත් කරනු ලැබේ. ඉන් එක් අයෙකු මාධ්‍ය සංවිධාන නියෝජනය කරන අයෙකු වන අතර ඔහු හත්දෙනෙකුට නොවැඩි මූල මණ්ඩලයකින් තෝරා ගත යුතුවේ. තවත් අයෙකු පුවත්පත් සේවකයන්ගේ ලියාපදිංචි වෘත්තීය සමිති නියෝජිතයෙකු විය යුතු අතර ඔහු තෝරාගත යුත්තේ තිදෙනෙකුට නොවැඩි මූල මණ්ඩලයකිනි. මණ්ඩලයේ සභාපතිවරයා විය යුත්තේ ජනාධිපතිවරයා විසින් පත් කරනු ලබන නියෝජිතයන් අතරින් අයෙකි.

මණ්ඩලයේ පරමාර්ථ 08 වගන්තියේ විස්තර කරන අතර එහි ශ්රී ලංකාවේ පුවත්පත් නිදහස සුරක්ෂිත කිරීම, එම නිදහසින් අනුව ජරයෝජන ගැනීම වැළැක්වීම, සම්මත උසස් තත්වයකට අනුව පුවත්පත්වල ස්වරූපය ආරක්ෂා කිරීම ඇතුළත් වේ. ඊට මාධ්‍ය ආචාර ධර්ම පවත්වාගෙන යාම, පුරවැසි අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ වන වගකීම, පුවත්පත් කලාවේදී වෘත්තීය සඳහා වන බඳවා ගැනීමේ ක්රම, සුබසාධනය, අධ්‍යාපනය, පුහුණු කිරීම ආදිය දියුණු කිරීම, පුවත්පත් භාවිතය සහ සහ පුවත්පත්වල අවශ්යතා පිළිබඳ පර්යේෂණ පැවැත්වීම ආදියද අයත් වේ.

පුවත්පත්වලට සහ කර්තෘවරුන්ට විරුද්ධව මණ්ඩලයට ක්රියා කළ හැකි ආකාරය දක්වා ඇත්තේ 09 වගන්තියේයි.

09 (01) අනුව අසත්‍ය ජරකාශයක්, විකෘති කළ පිංතූරයක්, හෝ වෙනත් අනිසි පළ කිරීමක් සම්බන්ධයෙන් මෙන්ම කර්තෘවරයෙකු හෝ ක්රියාකාරී පත්‍රකලාවේදියෙකු කරන වෘත්තීය විෂමාචාරයක් හෝ ආචාර ධර්ම කඩකිරීමක් සම්බන්ධයෙන් ලැබෙන පැමිණිල්ලක් මත හෝ එවන් කඩවීමක් සිදුව ඇතැයි විශ්වාස කළ හැකි අවස්ථාවක තමන් විසින්ම හෝ විභාගයක් පැවැත්වීමට මණ්ඩලයට බලය ඇත. එහිදී තමන් සෑහීමකට පත්වන්නේ නම් නිවැරදි කිරීමක් පළ කිරීමට අණ කිරීමට, වගකිවයුතු පාර්ශවයන් වෙත දෝෂාරෝපණය කිරීමට, සමාව අයදීමක් පළ කරන ලෙස බල කිරීමට අදාළ බලය මණ්ඩලය සතුවේ. පනතේ 09 (05) වගන්තිය දක්වන්නේ මණ්ඩලය සතු මෙම අණදීමේ සහ දෝෂාරෝපණය කිරීමේ බලය කිසිදු අධිකරණයකදී ජරගත නොකළ යුතු තීරණාත්මක සහ අවසානාත්මක එකක් බවයි.

පනතේ 11 වන වගන්තියෙන් මණ්ඩලයේ කටයුතු පවත්වාගෙන යාම සඳහා දිසා අධිකරණයක බලතල එය සතුවන බව දක්වන අතර පනතේ 12 (5) දක්වන්නේ මණ්ඩලයේ බලයට විරුද්ධවීමෙන්, අගෞරව කිරීමෙන් සිදුකරන වරද ශ්රේණිගතකරණයට අපහාස කිරීමක් ලෙස සැලකිය යුතු බවයි.

පුවත්පත් මණ්ඩල පනතේ 15 වන වගන්තියෙන්, අසත්‍ය, අශෝභන , අශ්ලීල ආදී වශයෙන් වැරදි සහගත පළකිරීම් හඳුන්වා දී ඇති අතර එම පළකිරීම් සම්බන්ධයෙන් වැරදිකරුවන් වන අයට රැජියල් පන්දහසකට නොවැඩි දඩයකින් සහ වසර දෙකකට නොවැඩි කාලයක් බන්ධනාගාරගත කිරීමකින් , මේ දෙයකාරයම හෝ දෙයාකාරයකින් එක් ආකාරයක හෝ දඩුවමක් නියම කිරීමේ බලය මණ්ඩලය සතුවන බව දක්වයි. මේ අතර පනතේ 16 වන වගන්තියට අනුව අමාත්‍ය මණ්ඩල සාකච්ඡා සහ ඉන් කොටසක් හෝ පුවත්පත්වල පළකිරීම නොකළ යුතුවේ.

මේ අනුව පැහැදිලි වන්නේ මෙම පනත මගින් ස්ථාපිත කර ඇති ශ්රී ලංකා පුවත්පත් මණ්ඩලය පුවත්පත් මාධ්‍ය නියාමනය සම්බන්ධයෙන් ඉතා පුලුල් බලතල සහිත ආයතනයක් බවයි.

පනතේ පසුබිම

1973 වැනි කාලයකදී මෙවන් පනතක් සම්මත කර පුවත්පත් මණ්ඩලය බිහිකිරීමට පසුබිම්වූ කැණු මොනවාද? මේ පිළිබඳ සැලකිලිමත්වීමේදී අදාළ පසුබිම අන්තර්ජාතික මෙන්ම දේශීය දායක කෝණයකින්ද විමසා බැලිය යුතුවේ.

පුවත්පත් මණ්ඩල ඇති කිරීම විසිවන සියවසේ මුල්භාගයේදී ඇරඹී එහි දෙවන භාගය ආරම්භයේදී ලෝකය පුරාම රැල්ලක් ලෙස පැතිර ගිය ජරවණතාවයකි. ක්ෂේත්‍රයේ තරගකාරීත්වය ඉහළ යාම, මාධ්‍ය සම්බන්ධයෙන් වන

මහජන පැමිණිලි ඉහළ යාම ආදී හේතු මෙම රැල්ලට බලපෑ මූලික හේතු වූවත් ඇතැම් රටවලදී එය ස්ථාපිත වූයේ පවතින ආණ්ඩුවලට මාධ්‍ය මර්දනය කළ හැකි යාන්ත්‍රණයක් ලෙසය.

නියාමණ යාන්ත්‍රණයක් ලෙස පලමු පුවත්පත් මණ්ඩලය බිහිවූයේ 1916 දී ස්වීඩනයේදී වන අතර එය පුවත්පත් නියෝජනයන්ගෙන් සමන්විත පූර්ණ ස්වාධීන ආයතනයක් විය. මීට සමගාමීව වෘත්තීය විනිසුරුවරයෙකුගෙන් සමන්විත ඔම්බුඩ්ස්මන් තනතුරක්ද ස්ථාපිත කරනු ලැබූ අතර ලැබෙන පැමිණිලි විනිසුරුවරයා විසින් විමර්ශනය කර බලා සුදුසු නම් පමණක් කොමිසම වෙත යොමු කිරීම සිදුවිය.

බිරිතාන්‍ය පුවත්පත් කොමිසම 1953 දී ස්ථාපිත කැණු ලැබූ අතර එහි අරමුණු අතර එරට තුළ මාධ්‍ය නිදහස ඇති කිරීම, ඉහළ වෘත්තීයමයභාවයක් සහ ඉහළ වාණිජ භාවිතාවන් පවත්වාගෙන යාම මෙන්ම පුවත්පත්වලට එරෙහි පැමිණිලි භාර ගැනීමද විය. සාමාජිකයන් විස්සකගෙන් සමන්විත වූ කොමිසමේ 15 දෙනෙකු වෘත්තීය මාධ්‍ය නියෝජිතයන් වූ අතර සෙසු 5 දෙනා සාමාන්‍ය නියෝජිතයෝ වූහ.

ඉන්දියානු පාර්ලිමේන්තුව තුළ 1965 දී සම්මත කරනු ලැබූ පනතකට අනුව 1966 දී එරට පුවත්පත් කොමිසම ස්ථාපිත කරනු ලැබිණ. 1978 සංශෝධනයට අනුව කොමිසමේ සාමාජික සංඛ්‍යාව 28 කි. සභාපතිවරයාගේ පත් කිරීම එරට රාජ්‍ය සභාවේ සභාපතිවරයාගෙන් , ලෝක් සභාවේ කතානායකවරයාගෙන් සහ කොමිසමේ සාමාජිකයන්ගේ නියෝජිතයන්ගෙන් සමන්විත කමිටුවක් මගින් සිදුකරනු ලැබිය යුතුය. සාමාජිකයන් 28 දෙනා අතරින් 13 දෙනෙකු වෘත්තීය මාධ්‍යවේදීන් විය යුතු අතර 06 දෙනෙකු මාධ්‍ය ව්‍යාපාර නියෝජනය කරන්නන් විය යුතුය. විද්‍යාව, නීතිය සහ සාහිත්‍ය කලා ක්ෂේත්‍ර නියෝජනය කරමින් තවත් විශේෂඥයන් 03 ක් පත් කළ යුතු අතර එය පිළිවෙලින් විශ්ව විද්‍යාල ජ්‍යෙෂ්ඨ පාඨපාචන කොමිසම, නීතිඥ සංගමය සහ සාහිත්‍ය ඇකඩමිය මගින් සිදුකෙරේ. සෙසු සාමාජිකයන් පස්දෙනා පාර්ලිමේන්තු නියෝජිතයන් අතරින් තෝරා පත් කර ගැනේ.

මෙවන් අන්තර්ජාතික පසුබිමක් තුළ ශ්‍රී ලංකාව 1973 දී පුවත්පත් මණ්ඩල පනත සම්මත කළ අතර එය එක්තරා ආකාරයකට අන්තර්ජාතික ජර්වණතාවයකට ජර්නිවාර දැක්වීමක් ලෙස හඳුන්වාදීමෙහි වරදක් නැත.

කෙසේවෙතත්, ශ්‍රී ලංකා පුවත්පත් මණ්ඩලය බිහිවීම පසුපස යම් දේශපාලන අරමුණක්ද තිබූ බව සමකාලීන වාර්තා පරීක්ෂා කිරීමේදී පෙනී යයි. ශ්‍රී ලංකා නිදහස් පක්ෂය ජර්මුබ වමේ පක්ෂවල වෝදනාවක් වූයේ ලංකාවේ පුවත්පත් එක්සත් ජාතික පක්ෂයේ දේශපාලන න්‍යාය පත්‍රයට අනුව මෙහෙයවන බවයි. 1960-65 ශ්‍රී ලතිප පාලන සමයේදී පුවත්පත් පරීක්ෂණ කොමිසමක් ස්ථාපිත කරනු ලැබ එමගින් පුවත්පත්වල යම් යම් අක්‍රමිකතාද හෙළිකරගත තිබූ බැවින් මෙම වෝදනාවන්ට එමගින් යම් පිටිවහලක් ද ලැබිණ. විශ්‍රාමලත් විනිසුරු කේ ඩී ද සිල්වා ගේ සභාපතිත්වයෙන් යුත් එම කොමිසමේ නිර්දේශ අතර පුවත්පත් මණ්ඩලයක් ස්ථාපිත කිරීමද විය. එම පාලන කාලයේදී පුවත්පත් මණ්ඩලය පිහිටුවීමට අවස්ථාව නොලැබුණද 1970 දී තුනෙන් දෙකක බලයක් සහිත සමගි පෙරමුණු රජය බිහිවීමෙන් අනතුරුව පුවත්පත් මණ්ඩල පනත සම්මත කර ගැනීම සිදුවිය.

පුවත්පත් මණ්ඩල පනතේ හොඳ සහ නරක

වෙනත් ඕනෑම නීතියක මෙන්ම මෙම පුවත්පත් මණ්ඩල පනතද යහපත් මෙන්ම අයහපත් ලක්ෂණවලින් යුතු නීතියක් බව එය විශ්ලේෂණයේදී පෙනී යයි.

පනත මගින් , පුවත්පතක් මහජනතාවගේ අයිතිවාසිකම් උල්ලංඝනය කරන විට ඊට සහනයක් ලබා ගැනීමට සාම්ප් රදායික අධිකරණයෙන් බැහැර මණ්ඩලයක් ස්ථාපිත කර තිබේ. එය අඩු වියදමකින් යුත්, නීති සහ රීති මගින් දැඩි ලෙස සංකීර්ණ නොකරන ලද එකක් වන හෙයින් යුක්තිය සඳහා වන ජරවේශය පුලුල් කරන්නක් ලෙස හඳුන්වාදිය හැකිය.

පුවත්පත් මණ්ඩලයට පුවත්පත්වල මෙන්ම මාධ්‍යවේදියාගේ ගුණාත්මකභාවය ඉහළ නැංවීමට කළ හැකි දෑ රැසක් පිළිබඳවද පනතේ සඳහන් වේ. ඒ අනුව මාධ්‍ය ආචාර ධර්ම පවත්වාගෙන යාම මෙන්ම පුවත්පත්වල සහ මාධ්‍ය වේදීන්ගේ වෘත්තීයභාවය ඉහළ නැංවීමට අදාළ අධ්‍යාපනය, පුහුණු කිරීම, පර්යේෂණ පැවැත්වීම මෙන්ම සුබසාධනයට අදාළව කටයුතු කිරීමටද කටයුතු සලසා තිබේ.

මෙවන් යහපත් ලක්ෂණ කිහිපයක් පැවතියද පනතේ ඇති අයහපත් ලක්ෂණ රැසකි. පුවත්පත් මණ්ඩලයේ සංයුතිය සහ පත් කිරීමේ ක්රමවේදය ඒ අතරින් ජරධාන වේ. නිල බලයෙන් පත්වන ජරවෘත්ති අධ්‍යක්ෂවරයා රජයේ නියෝජිතයෙකි. සෙසු හය දෙනාගෙන් සිව් දෙනෙකු ජනාධිපතිවරයා විසින් පත් කෙරෙන අතර තවත් දෙදෙනෙකු පුවත්පත් මාධ්‍යවේදීන් අතරින් සහ මාධ්‍ය සේවකයන් අතරින් පත් කළ යුතුවේ. ඔවුන් දෙදෙනාගේද අවසන් තීරකයා සහ පත්කිරීමේ බලධාරියා වන්නේ ජනාධිපතිවරයාය. ඒ අනුව පෙනී යන්නේ මෙම මණ්ඩලය ආණ්ඩුවේ සහ ජනාධිපතිවරයාගේ කැමැත්ත මත පත්වන මණ්ඩලයක් බවයි. පෙර සඳහන් කර ඇති බිරිතාන්ය සහ ඉන්දියානු පුවත්පත් මණ්ඩල සමග සංසන්දනය කරද්දී මෙම වෙනස පැහැදිලිව දැකගත හැකි අතර එම මණ්ඩලවල සාමාජිකත්වය පත්කිරීමේදී මාධ්‍ය වෘත්තිකයන්ට වැඩි ඉඩක් ලැබෙන අතර පත් කිරීමේ ක්රමවේදයන්ද වඩාත් විනිවිදභාවයෙන් යුක්තය.

මෙහි අයහපත් ලක්ෂණ අතර මණ්ඩලයේ නියෝග අවසානාත්මක සහ වෙනත් අධිකරණයකදී ජරශීන නොකළ යුතු බවට වන ජරතිපාදනය කැපී පෙනේ. මෙය වඩාත් බරපතල මෙන්ම අපහැදිලි තත්වයක් වන අතර ලෝකයේ සෙසු සෑම පුවත්පත් මණ්ඩලයකම නියෝග පිළිගත් අධිකරණයකදී අභියාචනයට ලක් කළ හැකි බව අදාළ නීති සහ රීතීන්හි පැහැදිලිව දක්වා තිබේ.

පනතේ තවත් අයහපත් ලක්ෂණයක් වන්නේ වැරදිකරුවන්ට දඩ සහ සිරදඩුවම් පැමිණවීමට එය සතු බලයයි. පෙර සඳහන් කළ වෙනත් රටවල පුවත්පත් මණ්ඩල සතුව එවන් අසීමාන්තික බලයක් නොමැත. අනෙක් අතට නෛතික ජරතිපාදන මගින් හෝ ජරායෝගික භාවිතය තුළින් ශ්රී ලංකාවේ පුවත්පත් මණ්ඩලයේ පැමිණිලි විභාගයට වෘත්තීමය ස්වරූපයක් ලබාදී නැත. වඩාත් පැහැදිලිව දක්වනොත් නීතිය මගින් නියමකොට නැතත් ඉන්දිය පුවත්පත් කොමිසමේ සභාපතිධුරයට සෑම අවස්ථාවකදීම පත් කර ඇත්තේ ඉහළ අධිකරණයක විශ්රාමලත් විනිසුරුවරයෙකි. එහෙත් ලංකාව තුළ එවන් සඳහනක් හෝ භාවිතාවක් නැති අතර මාධ්‍ය නියෝජිතයන්ට දඩුවම් නියම කිරීමේ මණ්ඩලයක ජරධානියා සහ සාමාජිකයන් බවට පත්වීමට ජනාධිපතිවරයාගේ කැමැත්ත හිමිවන ඕනෑම අයෙකුට හැකියාව ඇත.

මණ්ඩලයේ නියෝගවලට අවනත නොවීම ශ්රේෂ්ඨාධිකරණයට අපහාස කිරීමක් බවට ඇතුළත් ජරතිපාදන වඩාත් හයානක වන්නේ ශ්රී ලංකාවේ ශ්රේෂ්ඨාධිකරණයට අපහාස කිරීමට අදාළ දඩුවම් නිශ්චිතව නීති මගින් නියම

කොට නැති පසුබිමකය. ඒ අනුව පුවත්පත් මණ්ඩලයේ නියෝගයක් පැහැරහැරීම මාධ්‍ය නියෝජිතයෙකුට වසර කිහිපයක් බරපතල සිරදඩුවම් දැරීමේ දඩුවමක් නියමවීමේ විභවතාවයකින් යුක්තය.

මේ කැරැණි අනුව පෙනී යන්නේ දැනට පවතින පුවත්පත් මණ්ඩල පනතේ යහපත් ලක්ෂණවලට වඩා අයහපත් ලක්ෂණ බහුල බවයි.

පුවත්පත් මණ්ඩලයේ ක්රියාකාරිත්වය

පුවත්පත් මණ්ඩලයේ අයහපත් ලක්ෂණ පිළිබඳ මෙම විවේචන දේශියව මෙන්ම අන්තර්ජාතිකවද සාකච්ඡාවට ලක් වී තිබේ. පනත සම්මතවීමට පෙර, 1972 දෙසැම්බර් පළමුවනදා, පොදු රාජ්‍ය මණ්ඩල පුවත්පත් සංගමය විසින් එවකට අගමැතිවරිය වූ සිරිමා බණ්ඩාරනායක වෙත යෝජිත මණ්ඩලයේ ස්වාධීනත්වය, දඩුවම් නියම කිරීමට ඇති බලය මෙන්ම තීරණ අභියාචනයට නොහැකිවීම සම්බන්ධයෙන් පැවති ගැටලු ඉදිරිපත් කර තිබිණ. ඉංග්රීසි ජාතික මාධ්‍යවේදියෙකු මෙන්ම ද ඉකොනොමිස්ට් හි කතුවරයාද වූ ඩොනල්ඩ් ටරයිමාන් 1973 දී ශ්රී ලංකා පුවත්පත් මණ්ඩල පනත පිළිබඳ ලියූ ලිපියක දැක්වෙන්නේ එය ජාතික සහ මහජන යහපත යන තේමාව යටතේ රැගෙන ආ නිදහස් මාධ්‍යයට එරෙහි නීතියක් බවයි.

එවැනි විවේචන මධ්‍යයේ වුවද 2001 වර්ෂය දක්වාම පුවත්පත් මණ්ඩලය අඛණ්ඩව ක්රියාත්මක වූ අතර එහිදී මාධ්‍ය ආචාර ධර්ම සැකසීම, පැමිණිලි විභාග කිරීම මෙන්ම පුහුණු කිරීම් ආදියටද දායක විය. කෙසේවෙතත් පුවත්පත් මණ්ඩලය අහෝසි කළ යුතු බවට මාධ්‍ය සංවිධාන මගින් දීර්ඝ කාලයක් තිස්සේ ඉදිරිපත් කරනු ලැබූ ඉල්ලීම්වලට ජර්නලයක් ලෙස එවකට පැවති ආණ්ඩුව 2001 ජනවාරි මාසයෙන් පසු මණ්ඩලය සඳහා නව සාමාජිකයන් පත් කිරීම සිදු නොකරනු ලැබිණ. මණ්ඩලය අහෝසි කිරීමට 2003 වර්ෂයේදී අමාත්‍ය මණ්ඩල තීරණයක් ගනු ලැබුවද ඊට අදාළ පනතක් ඉදිරිපත් නොවීමෙන් සිදුවූයේ එය අක්රියව පැවතීම පමණි. එහෙත් පසුව පැමිණි ආණ්ඩුව මණ්ඩලයට සාමාජිකයන් පත් කිරීම හේතුවෙන් එය යළිත් සක්රීය වී මේ දක්වාම යළි ක්රියාත්මක වේ.

යෝජිත සංශෝධන , ගැටලු සහ අභියෝග

වත්මන් ආණ්ඩුව ආචරණය පුලුල් කරමින් සංශෝධනය කිරීමට යන්නේ සංයුතිය, පත් කිරීම් , විභාග පැවැත්වීමේ, දඩුවම් නියම කිරීමේ සහ අභියාචනා ක්රියාවලියේ බලතල සහ පටිපාටිනී අයහපත් ලක්ෂණ සහ අඩුපාඩු හේතුවෙන් විවේචනයට ලක්වූ සහ කලක් අක්රියව තිබී යළි සක්රීය කළ පුවත්පත් මණ්ඩලයක් සහ ඊට අදාළ පනතකි.

එවැනි පනතක් විද්යුත් සහ සමාජ මාධ්‍යය ආචරණය වන පරිදි පුලුල් කිරීමට යාම එක්තරා ආකාරයක භයානක මෙන්ම කාලෝචිත නොවන ජර්වේශයකි. එය කඩා ඉවත් කර නව ගොඩනැගිල්ලක් ඉදිකළ යුතු තැනක ඇති පැරණි අඛණ්ඩ ගොඩනැගිල්ලක් එහෙත් මෙහෙත් ජර්නල සංස්කරණය කිරීමක් බදුය. එහි අවසන් ජර්නලය විය හැක්කේ එම ගොඩනැගිල්ල සමස්ත මාධ්‍යයත්, අදහස් ජර්නල කිරීමේ අයිතියත්, ජර්නලත්තරවාදයත් පමණක් නොව එම ගොඩනැගිල්ල ජර්නල සංස්කරණයට සහ භාවිතයට හවුල්වූවන්ද විනාශ කරමින් බිමට සමතලා වීමය.

මෙවන් නීතියක් සහ නියාමන විධිවිධාන සමාජ මාධ්‍යයද අදාළ වන පරිදි සංශෝධනය කිරීමට යනවා යැයි ජර්නල කිරීමට එක්තරා ආකාරයක විභිලවකි. සමාජ මාධ්‍ය නියාමනය යනු වර්තමාන මාධ්‍ය ලෝකය හමුවේ ඇති බරපතල අභියෝගයකි. පුවත්පතක හෝ විද්‍යුත් මාධ්‍යයක ජර්නලකට, අයිතිකරුට හෝ, මාධ්‍යවේදියාට එරෙහි පැමිණිලි විභාග කිරීම තරම් පහසුවෙන් සමාජ මාධ්‍යයේදී එය සිදු කළ හැකි නොවේ. සමාජ මාධ්‍ය ජාලා සහ විදේශයන්හි සිට එය පරිහරණය කරන්නන් දේශීය අධිකරණ බලයට යටත් කර ගැනීම අද ලෝකයේ සෑම රටක්ම පාහේ මුහුණ පා සිටින ගැටලුවකි. එහිදී ජර්මනිය වැනි ඇතැම් බලවත් රටවල් සමාජ මාධ්‍ය ජාලා වගකීමට යටත් වන පරිදි වෙනමම නීති සම්පාදනය කර ඇතත් ඒවාද ජර්නලයකට කේන්ද්‍රයට නැංවීමේ ගැටලු රැසක් මතු කර තිබේ. අනෙක් අතට සමාජ මාධ්‍ය නියාමනය කෘතීම බුද්ධිය යොදා ගනිමින් වෙනමම ගැඹුරු සහ ඒකාබද්ධ ජර්නලයක් ඔස්සේ සිදුකළ යුතු එකක් වන අතර එය වත්මන් පුවත්පත් මණ්ඩල ජර්නලයෙන් සපුරාම වෙනස් වුවකි.

විසඳුම කුමක්ද?

පුවත්පත් මණ්ඩල පනත සංශෝධනය කිරීම එල රහිත බවට අදහසක් ඉදිරිපත් කිරීම හරහා මාධ්‍ය නියාමනය යනු සම්පූර්ණයෙන්ම බැහැර කළ යුතු සංකල්පයක් යන ස්ථාවරයක් ඉදිරිපත් කිරීම මෙම ලිපියේ අරමුණ නොවේ. මාධ්‍ය නියාමනය යනු වර්තමානය තුළ අත්යවශ්‍ය කේන්ද්‍රාංගයක් වන අතර අවාරධාර්මික මාධ්‍ය භාවිතය, පෞද්ගලිකත්වයට ඇති අයිතිය, පිළිතුරු දීමේ අයිතිය, වෛරී ජර්නල සහ දුස් තොරතුරු වැළැක්වීම ජර්නල කරගත් මාධ්‍ය නියාමනයක් අත්යවශ්‍ය බවට විවාදයක් නැත. මේ ගෙවෙන කොරෝනා වසංගතය සමය ඊට සියගණනින් උදාහරණ සපයමින් සිටියි.

එහෙත් එම නියාමනය සිදුවිය යුත්තේ මාධ්‍ය සමාජය ජර්නල කරගත් ස්වයං නියාමන ජර්නලයක් මෙන්ම තීරණ සහ නියෝග කේන්ද්‍රයක් කිරීමේ අනිවාර්ය බලයක්ද සහිත ඒකාබද්ධ ජර්නලයක් ඔස්සේ මිස සම්පූර්ණයෙන්ම ජනාධිපතිවරයා සහ ආණ්ඩුව විසින් පත් කෙරෙන පුද්ගල මණ්ඩලයක බලය තහවුරු කිරීමෙන් හෝ ඉහළ නැංවීමෙන් නොවේ.

එමෙන්ම, මෙහිදී සියලු මාධ්‍ය එක මණ්ඩලයක් යටතේ නියාමනය කිරීම සාර්ථක නොවන බව පවතින දැනුම් පද්ධතිය සහ ජර්නලයක තත්වයන් මගින් ඔප්පු කොට තිබේ. ඒ අනුව සාර්ථක නියාමනයක් සඳහා වැදගත් වන්නේ වෙන් වෙන් ජර්නල අනුගමනය කිරීමයි. අවම වශයෙන් ජර්නල මාධ්‍ය සහ සමාජ මාධ්‍ය යනුවෙන්, ජර්නල දෙකක් හෝ අනුගමනය කිරීම වඩාත් සාර්ථක විය හැකි බවට කලාපීය සහ ජාත්‍යන්තර උදාහරණ සාක්ෂි දරයි.

විරංජන හේරත්

(නීතිඥවරයෙකු, මෙන්ම නීතිය සහ ජනමාධ්‍ය පිළිබඳ පර්යේෂකයෙකු වන විරංජන හේරත් ඉන්දියාවේ බැංගලෝර්හි නැෂනල් ලෝ ස්කූල් විශ්ව විද්‍යාලයේ මානව හිමිකම් නීතිය පිළිබඳ සහ කැලණිය විශ්ව විද්‍යාලයේ ජනසංනිවේදනය පිළිබඳ පශ්චාත් උපාධිධාරියෙකි. ඔහු මේ වනවිට නවදිල්ලියේ දකුණු ආසියානු විශ්ව විද්‍යාලයේ නීතිය පිළිබඳ ආචාර්ය උපාධිය හදාරමින් සිටියි)